

מדיניות האקלים של ישראל: תחילתו של שינוי אך הדרך עודנה ארוכה

ארגוני הסביבה מברכים על הרוח החדשה בממשלת ישראל בנושא ההתמודדות עם שינויי האקלים. לאחר שנים של קיפאון וחוסר עשייה, התהליך שהחל בהצהרת הנשיא פרס בועידת האו"ם בקופנהגן בדצמבר 2009, ונמשך בתקצוב תכנית לאומית להפחתת פליטות גזי חממה, מהווה שינוי כיוון משמעותי, בו ישראל מתייצבת לצד שורה ארוכה של מדינות הלוקחות אחריות ופועלות למיתון משבר האקלים העולמי.

יחד עם זאת, היעד שנקבע על ידי הממשלה, של הפחתה בשיעור של 20% מהגידול הצפוי בפליטות גזי החממה עד שנת 2020, אינו מספק. חשיבות הפחתת הפליטות אינה נובעת רק ממחויבות ישראל לאמנות וארגונים בינלאומיים, אלא מתוך תועלות סביבתיות, בריאותיות וכלכליות. יתרה מכך, כדי להמשיך ולהיות מדינה מובילה, ישראל זקוקה לחזון אמיץ שיערער על תרחיש "עסקים כרגיל" ויקבע סדרי עדיפויות חדשים.

← **יש להתייחס ליעד שנקבע כאל יעד התחלתי בלבד, להציב כבר כעת יעדים שאפתניים הרבה יותר לעתיד, ולפעול בצורה נמרצת להשגתם.**

בנוסף, גם אם תבוצע התכנית שקיבלה הממשלה במלואה, היא לא תביא לעמידה ביעד ההפחתה אליו התחייבה ישראל בקופנהגן, אלא רק להפחתה בפועל של כ-13% מהגידול בפליטות של ישראל.

← **לצד יישום מלא של התכנית, יש לפעול ליישום של החלטות ממשלתיות משלימות, כגון קידום אנרגיה ממקורות מתחדשים, הקטנת התלות בנפט ועידוד מסיבי לתחבורה הציבורית.**

בתכנית הלאומית להפחתת גזי חממה קיימים פערים מהותיים: היעדר המלצות בתחום תמהיל הדלקים לייצור החשמל, שהינו המקור העיקרי לפליטת גזי החממה בישראל, והתייחסות מצומצמת ביותר לתחומי התחבורה, התייעלות אנרגטית, משק המים ובניה ירוקה. בנוסף, התכנית אינה מגדירה מנגנון בקרה ומדדים ברורים לפיקוח על התקדמות היישום ועמידה ביעדים.

← **יש להשלים את פעילות הועדה הבינמשרדית בתחום תמהיל הדלקים, ולבחון שיפור התכנית בתחומים החסרים, תוך בחינה של כלל החלטות המקודמות במשק ותעדופן בראיה רחבה.**

במקביל, יש צורך דחוף בהיערכות ובבניית חוסן מקומי לקראת השפעות משבר האקלים. מיקומה של ישראל במזרח התיכון, המוגדר על ידי ה-IPCC כ"רגיש ביותר לשינויי האקלים", מעמיד אותנו בפני אתגרים משמעותיים בכל תחומי החיים: חקלאות ואספקת מזון, בריאות הציבור, כלכלה, תירות ובייחוד נושאים גיאואסטרוטגיים כגון מים ופליטים, שיש לראות בהם לא פחות מאיומים על יציבותה של מדינת ישראל. על הממשלה להכין כבר כעת תוכניות מעשיות להתמודדות כלכלית וחברתית עם השפעות חריפות של משבר האקלים, כגון אירועי אקלים קיצוניים.

ההתמודדות עם שינויי האקלים – הן מיתון השפעתו על ידי הפחתת פליטות גזי חממה ("מיטיגציה") והן היערכות והסתגלות להשלכותיה ("אדפטציה") – חייבות להשתלב בכל תחומי פעילות הממשל: אנרגיה, תחבורה, משק המים והחקלאות, בינוי ושיכון, כלכלה, היערכות לחירום, בריאות הציבור, רווחה ועוד. לשם כך נדרשת מדיניות רוחבית ארוכת טווח בנושא שינוי האקלים, שתכתיב סדרי עדיפויות ברמה לאומית.

← **יש למנוע מצב בו במקביל להשקעה בהפחתת גזי חממה מקודמות החלטות במגמה הפוכה, כגון הקמת תחנת כח פחמית באשקלון, קידום מיזם ענק להפקת פצלי שמן והקמת יישובים חדשים.**

קואליציית "דרכים לקיימות" פועלת משנת 2002 במטרה לקדם פיתוח מקיים בישראל ולבחון את פעילות הממשלה בתחום זה. הקואליציה, הכוללת כ-40 ארגוני סביבה וחברה, מפרסמת דו"חות מקצועיים על מדיניות הממשלה בתחום הסביבתי, פועלת מול מקבלי החלטות בממשלה ובכנסת ומשתתפת בפורומים בישראל ובעולם העוסקים בפיתוח בר-קיימא ובמשבר האקלים.

נחלת בנימין 85, תל אביב 61102 • www.sviva.net • sviva@sviva.net • טל': 03-5602256 • פקס: 03-5602104

כמו כן, יש חשיבות רבה לניהול דיאלוג הדוק יותר עם המגזר העסקי והשלטון המקומי ולתמוך בהם על מנת לסייע להם לעמוד ביעדי התייעלות והפחתה, ובהמשך – בבניית חוסן והסתגלות.

לאחרונה יזמה הממשלה תהליך ליצירת תכנית לאומית לצמיחה ירוקה בישראל. אנו רואים בתהליך זה הזדמנות חד פעמית לקידום פיתוח בר קיימא בישראל, תוך שילוב נושא משבר האקלים כחלק בלתי נפרד מתהליכי קבלת החלטות במגזרים השונים. התכנית עשויה לשמש נקודת מפתח למיצוב ישראל כמובילה בעולם בפיתוח והטמעה של פתרונות מתקדמים להתמודדות עם משבר האקלים בתחומים השונים, לא רק באמצעים טכנולוגיים, אלא גם בפיתוח פרקטיקות, רגולציה, תקנות ומדדים.

ארגוני הסביבה, הפועלים מזה כעשור במסגרת קואליציית "דרכים לקיימות" לקידום פיתוח בר קיימא ומדיניות אקלים לישראל, ימשיכו לעקוב אחר פעילות הממשלה והשלטון המקומי, לסייע ולתרום מניסיונם לקידום מדיניות בת קיימא, ובמסגרתה אסטרטגיה להתמודדות עם משבר האקלים. אנו קוראים למקבלי ההחלטות להראות מנהיגות אמיתית, להכיר בחשיבות ובדחיפות ההתמודדות עם המשבר העולמי, ולהוביל את ישראל לתהליך בונה ומחזק אל מול האתגרים חסרי התקדים שהוא מציב בפנינו.

קואליציית "דרכים לקיימות" פועלת משנת 2002 במטרה לקדם פיתוח מקיים בישראל ולבחון את פעילות הממשלה בתחום זה. הקואליציה, הכוללת כ-40 ארגוני סביבה וחברה, מפרסמת דו"חות מקצועיים על מדיניות הממשלה בתחום הסביבתי, פועלת מול מקבלי ההחלטות בממשלה ובכנסת ומשתתפת בפורומים בישראל ובעולם העוסקים בפיתוח בר-קיימא ובמשבר האקלים.

נחלת בנימין 85, תל אביב 6102 • www.sviva.net • sviva@sviva.net • טל': 03-5602256 • פקס: 03-5602104